

STANOWISKO KATOLICKIEGO STOWARZYSZENIA LEKARZY POLSKICH W SPRAWIE DOPUSZCZALNOŚCI ABORCJI NA PODSTAWIE PRZESŁANKI ZDROWIA PSYCHICZNEGO

W poczuciu obowiązku oraz w trosce o najwyższe wartości deontologiczne zawodu lekarza wyrażamy swoje stanowisko w kwestii postulowanej w niektórych środowiskach dopuszczalności aborcji w sytuacji, kiedy u matki oczekującej narodzin dziecka dochodzi do zaburzeń zdrowia psychicznego spowodowanych rozpoznaniem choroby lub wady dziecka albo wynikających z samego faktu ciąży. W Ministerstwie Zdrowia pracuje zespół, którego celem jest opracowanie wytycznych dla podmiotów leczniczych w zakresie procedur związanych z zakończeniem ciąży w przypadkach stwierdzenia stanu zagrożenia życia i zdrowia kobiety ciężarnej. Ma on zająć się także postępowaniem w przypadkach zagrożenia stanu zdrowia psychicznego kobiety ciężarnej i stosowaniem w tych okolicznościach zabójstwa dziecka w łonie matki. Informacja o działaniu takiego zespołu jest tym bardziej niepokojąca, że zespół ten obraduje niejawnie, a wśród jego członków nie ma przedstawicieli lekarzy opowiadających się po stronie obrony ludzkiego życia, przez co naruszono zasady rozsądku, demokracji, etyki i prawa. W omawianej sytuacji nie zachodzą żadne przesłanki prawne, które uzasadniałyby utajnienie prac zespołu w myśl ustawy o ochronie informacji niejawnych¹, co więcej, wydaje się, że projekt podobnych wytycznych powinien być szeroko konsultowany, szczególnie wśród lekarzy. Domagamy się zatem wglądu w przebieg prac zespołu.

W sprawach będących przedmiotem prac zespołu zajmujemy stanowisko przedstawione poniżej:

1. W przekonaniu katolickich lekarzy, którzy uznają pełną i nieredukowalną wizję osoby z przyrodzoną jej godnością, przesłanka do przerwania ciąży ze względu na stan psychiczny kobiety w ciąży nie istnieje. Słuszne jest stanowisko Zespołu Ekspertów Konferencji Episkopatu Polski ds. Bioetycznych w tej sprawie z 4 września br., w którym możemy przeczytać, że „*aborcja nie należy do metod terapeutycznych stosowanych w leczeniu*”, a „*zabójstwo dziecka nie może być uważane za środek do przywrócenia zdrowia kobiety. Taki akt nie mieści się w standardach leczniczych*”.

2. Tworzenie “nowej interpretacji” obowiązującego prawa w celu rozszerzenia listy przesłanek, których obecność może uzasadniać zabójstwo prenatalne dziecka ze względu na zdrowie psychiczne matki jest manipulacją i jest niezgodne z konstytucją i obowiązującą ustawą². Wprost mówi o tym art. 39 Kodeksu Etyki Lekarskiej: „*Podjęmując działania lekarskie w odniesieniu do kobiety w ciąży lekarz*

¹ <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20230000756>

² ©Kancelaria Sejmu s. 1/5 2022-08-03 Dz. U. 1993 Nr 17 poz. 78 Ustawa z dnia 7 stycznia 1993 r. o planowaniu rodziny, ochronie płodu ludzkiego i warunkach dopuszczalności przerywania ciąży

równocześnie odpowiada za zdrowie i życie jej dziecka. Dlatego obowiązkiem lekarza są starania o zachowanie zdrowia i życia dziecka również przed jego urodzeniem”.

3. Z praktyki psychiatrycznej wynika, że ważna decyzja o pozbawieniu życia nienarodzonego dziecka może skutkować, w odniesieniu do zdrowia matki, wyłącznie negatywnie i jej następstwa mogą towarzyszyć matce nawet do końca jej życia w postaci Zespołu Przewlekłego Stresu Pourazowego – PTSD z jego bardzo poważnymi skutkami negatywnymi. Może to tylko pogorszyć stan psychiczny kobiety, która już miała zdiagnozowane zaburzenia o tle psychicznym w ciąży. Ten stan jest niezwykle trudny w leczeniu. Stąd w przypadku zaburzeń psychicznych matki rozpatrywanie ich jako przesłanki do aborcji nie może być dopuszczone. Należy zdecydowanie szukać uznanych metod terapeutycznych w postaci farmakoterapii psychiatrycznej, psychoterapii czy psychoedukacji. Dotyczy to także złego stanu psychicznego np. w zaburzeniach z depresyjnymi myślami i tendencjami samobójczymi czy objawami psychotycznymi. Doświadczenie psychiatryczne uczy, że osoby będące w złym i niewyrównanym stanie psychicznym nie powinny podejmować jakichkolwiek życiowo ważnych decyzji. Nikt (czy to chory, czy zdrowy) nie ma prawa pozbawiać życia drugiej osoby na żadnym etapie jej rozwoju. Nie można usprawiedliwiać podjęcia decyzji o zakończeniu ciąży z przesłanek psychicznych matki.

4. Każde życie jest ważniejsze od przeżyć psychicznych, które są zaledwie częścią składową życia. Oznacza to, że życie jako takie jest ponad przeżywaniem jakichkolwiek trudności adaptacyjnych (stresotwórczych) wynikających np. z zajścia w ciążę. Ciąża jest zjawiskiem fizjologicznym, a nie patologicznym, żeby dziecko usuwać jako jakiś “nowotwór”. Jeżeli lekarz tego nie uznaje, świadczy to o jego lęku przed życiem i zdrowiem, którym to wartościom ślubował służyć i na straży których ma obowiązek stać.

5. Uważamy, że definiowanie przesłanki do zabójstwa dziecka w łonie matki ze względu na stan jej zdrowia psychicznego jest mgliste i jednostronne a zarazem wieloznaczne dlatego, że zaciera granice zdrowia z naturalnym kryzysem psychicznym wynikającym z rozpoznania ciąży. Taki kryzys zwykle ma swój naturalny przebieg, emocje się zmniejszają, zmienia się percepcja rzeczywistości. Problemy, które wiążą się z zajściem w ciążę, na przykład zakłócenie kariery zawodowej, brak odpowiednich funduszy, zmniejszają swoje znaczenie wobec szczęścia związanego z macierzyństwem. Proponowana procedura wciągająca lekarzy psychiatrów do podejmowania decyzji o aborcji to mieszanie kompetencji nauki psychiatrii z utylitarną ideologią nieludzkiego traktowania życia małego człowieka.

6. Zaświadczenia od psychiatrów wystawione na podstawie „zagrożenia zdrowia psychicznego” kobietom przeżywającym takie emocje z powodu przejściowego kryzysu związanego z ciążą mogą unicestwić niesprawiedliwie wiele istnień ludzkich. W Hiszpanii na podstawie takich zaświadczeń według litery nieludzkiego prawa uśmierca się bezpodstawnie ok. 100 000 dzieci w ciągu roku. Również historycznie taki model był stosowany w Wielkiej Brytanii w latach 60-tych i 70-tych jako furтка do wykonywania aborcji na życzenie³. To nie jest “terminacja ciąży” ale raczej masowa eksterminacja ludzi. Trudno oprzeć się wrażeniu, że chodzi o ułatwienie i uproszczenie tych procedur i de facto wprowadzenie aborcji na życzenie na każdym etapie ciąży. Wyjątek stanowi sytuacja zagrożenia życia matki, w której nie można uratować obojga osób. Dopuszcza się ratowanie matki, co ubocznie może skutkować śmiercią dziecka. Taki wybór matki jest etycznie dopuszczalny, jednak należy jej pozostawić wolność decyzji o

---

³ Crook S. ‘A disastrous blow’: psychiatric risk, social indicators and medical authority in abortion reform in post-war Britain; *Medical Humanities* 2020;46:124-134. <https://mh.bmj.com/content/46/2/124>

ratowaniu dziecka, jeśli byłyby szanse na jego przeżycie. Należy jeszcze raz podkreślić, że śmierć dziecka w przypadku próby ratowania życia matki jest skutkiem ubocznym, nie chcianym i nie stanowi celu działania leczniczego.

Warto na koniec przytoczyć zasadę, która porządkuje naukę medycyny według filozofii antropologicznej w oparciu o myśl dr Frederica Buytendijk'a, że „*forma nierozwinięta zrozumiała jest jedynie poprzez rozwiniętą*”.⁴

Jeżeli lekarz powołany do służby życiu i zdrowiu człowieka zabija małego człowieka w łonie matki to jest bezrozumny oraz bez serca. Według Przysięgi Hipokratesa powinno skutkować to wykluczeniem go z przynależności do społeczności lekarskiej.

27 września 2023 roku

W imieniu Zarządu Głównego i członków Katolickiego Stowarzyszenia Lekarzy Polskich, zebranych w Zakopanem w dniach 8-10 września 2023 roku.

dr Artur Mnich, specjalista psychiatrii, Oddział Małopolski KSLP

dr Anna Markiewicz, specjalista psychiatrii, Prezes Oddziału Małopolskiego KSLP

dr n. med. Elżbieta Kortyczko, specjalista pediatrii i neonatologii Prezes ZG KSLP,

prof. Bogdan Chazan, specjalista ginekologii i położnictwa, Wiceprezes KSLP,

Członek Rady MaterCare International, Wiceprezydent Europejskiej Federacji Katolickich Stowarzyszeń Lekarskich (FEAMC)

dr Grażyna Rybak, specjalista pediatrii, Prezes Oddziału Mazowieckiego KSLP

stanowisko popierają:

Katolickie Stowarzyszenie Pielęgniarek i Położnych Polskich (KSPiPP)

00-341 Warszawa, ul. Radna 14, www.kspipp.pl,

Stowarzyszenie Farmaceutów Katolickich Polski (SFKP)

61-109 Poznań, Ostrów Tumski 9, www.sfkp.pl,

---

⁴ Buytendijk F. Das Menschliche. Wege zu seinem Verstaendnis. Stuttgart: Koehler Verlag, 1958.